

Vzpon in padec Merkurja

Zgodba o uspehu postala kriminalka

Poznavalci pravijo, da je poslovni model neslavno propadel zaradi razvojne megalomanije, gospodarske krize in menedžerskega odkupa – Preiskava temelji tudi na ugotovitvah dokončnega revizijskega poročila

LJUBLJANA – Sedanja agonija Merkurja, največjega slovenskega trgovca s tehničnim blagom, korenini v njegovem silovitem poslovnem vzponu, spodbujenem z menedžersko osamosvojitvijo. Poslovni model, ki je leta 2007 zagotovil družbi 15-odstotno rast in predvideval, da se bo obseg prodaje v petih letih (od 2008 do 2013) podvojil, število zaposlenih pa povečalo na skupaj več kot 8500, je neslavno propadel. Kot pravijo poznavalci, so ga nesli prevelika razvojna megalomanija, globoka gospodarska kriza in menedžerski odkup. Da bi si menedžerji po tem, ko jim je načrte začela križati gospodarska kriza, rešili kožo (pravzaprav streho nad glavo, ki so jo zastavili za prevzemniške kredite), so popolnoma izčrpali Merkur, banke so potegnile ročno zavoro in ga nehale kreditirati, zavarovanja so padla, dobavitelji so se povlekli in ustavili dobave, družba je postala prazna, izmučena, nemočna, insolventna. Sanacija teče počasi, prisilna poravnava se zdi čedalje bolj oddaljena in teže dosegljiva. Kako se je to zgodilo?

Merkur kot eden branikov tako imenovane gorenjske naveze (v kateri se regionalno povezani kapital postavlja po robu vsakokratni državni politični opciji) je imel v času, ko je bil še v državni solasti, veliko težav pri uveljavljanju svojih poslovnih načrtov. Njegovo vodstvo s Kordežem na čelu je bilo nenehno na udaru nasprotnih lobijev in v nevarnosti, da ga odstavi. To je bil glavni ali vsaj zelo močan dodatni motiv, da je v Kordeževi glavi dozorela zamisel o menedžerskem prevzemu. Tedaj ugledni finančnik je zasnoval model, po katerem večstomilijonskega posojila, ki naj bi ga najeli menedžerji družbe, v bistvu sploh ne bi bilo treba vračati, saj so imele banke denarja na pretek in so z golj iskale nove obetavne naložbe.

Začelo se je leta 2007: država je sklenila prodati Kadov in Sodov skupno skoraj 25-odstotni delež v Merkurju na javni dražbi. Ko je že kazalo, da ga bo odkupil Mercator (in vsaj nekoliko nevtraliziral gorenjsko navezo), se je zgodil preobrat. V dvoboju je zmagal celjski Tuš, ki je ponudil višjo ceno. Država je tako dobila 94,5 milijona evrov. Sčasoma je postalo jasno, da je Aleksander Svetelšek tako pomagal Binetu Kordežu, saj je delež kmalu prodal Merfinu, družbi, ki so jo prav za menedžerski prevzem ustanovili menedžerji Merkurja.

Prevzem

Naprej je teklo kot po maslu: novembra 2007 je konzorcij, v katerem so se povezali Merfin (družba v lasti 67 vodilnih delavcev Merkurja; pozneje se je lastništvo razširilo na malo manj kot sto zaposlenih), Banka Koper, Sava, družba Euro-Veneto in Interfin Naložbe Koper, objavil ponudbo za prevzem Mer-

kurja. Večino prevzema je financiral in izpeljal Merfin. Vodilni delavci, zbrani v Merfinu, so za odkup družbe pri bankah najeli skupno za okoli 350 milijonov evrov posojil, za kar so zastavili (razen Kordeža) osebno premoženje in vsi skupaj seveda tudi kupljene delnice Merkurja. Merfin je imel ves čas v lasti od dobre polovice do dveh tretjin Merkurja.

Pomisleke, da bo odplačilo teh dolgov finančno izčrpalo Merkur, je Kordež tedaj zavrnil, češ da so banke odobrile posojila na podlagi poslovnih načrtov in ocen tvegiranja; podjetje naj bi raslo (Kordež: »Ključno je povečevanje vrednosti podjetja oziroma njegovega premoženja.«) in bo obveznosti mogoče odplačevati s prirastkom vrednosti družbe. Po nekaj zapletih so iztisnili male delničarje in družbo umaknili z borznega parketa. Sredi leta 2008 so se reorganizirali v tri divizije: Merkur, Mersteel in Big Bang. Že tedaj so se začele širiti govorice, da uprava namerava odprodati manj perspektivno metalurško divizijo, a se to ni zgodilo.

Težave z likvidnostjo

Septembra 2009, ko se je kriza že močno zajedla v industrijska podjetja in proračune gospodinjstev, se je začel sesuvati tudi Merkur. Prodaja je začela upadati, vodstvo Merkurja je imelo čedalje več dela z zagotavljanjem likvidnosti (najemanjem in poplačevanjem kreditov), za nekaj milijonov evrov pa je bila družba menda oškodovana tudi zaradi zaprtja novega nakupovalnega centra v Vižmarjah. V ozadju so začele prihajati na dan tudi težave Merfina. Dokončno je postalo jasno, da ne bo mogel izpolniti opsijske pogodbe s Savo o reodkupu petinskega deleža Merkurja.

Oktober 2009, kmalu po policijskih akcijah v Istrabenzu in Pivovarni Laško, so kriminalisti začeli preiskovati tudi posle Merkurja. Njihova tarča je bil Bine Kordež, češ da je domnevno zlorabljal svoj položaj. Kordež je očitke tedaj odločno zanikal: »Prepričani smo, da nismo v ničemer zlorabili položaja in nikogar oškodovali. Če kdo meni drugače, bo moral to dokazati. Predvsem pa se postavi vprašanje, kdo naj bi bil oškodovan. Ne vidim nikogar, ki bi se pritoževal, da je oškodovan.«

Kordež sestopil s trona

Dokončno je v Merkurju počilo spomladi letos. Pred poletjem so se zgodile kadrovske spremembe na najvišjih ravneh (Kordež je sestopil s trona), revizijska hiša KPMG pa je morala popraviti poslovno poročilo za leto 2009. Popravljen poročilo, ki je namesto prejšnjih 1,8 milijona evrov dobička izkazalo 148 milijonov evrov izgube, je nakazalo tudi vrsto vzrokov za popravke izkazov. Med drugim je revizijska hiša pre vrednotila nepremičnine, ki so v uporabi kot osnovna sredstva, dodatno je oslabilo dobro ime družbe, odpravila krepitev previsoko ovrednotenih naložbenih nepremičnin, oslabilo finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, oslabilo posojila do podjetja HTC Dva, popravila vrednosti terjatev do Alposa itn.

Opozorila je tudi na odnose Merkurja z obvladujočo družbo Merfin. V poročilu o odnosih med njima so našli in opisani posli, ki naj bi bili predmet proučitve morebitnega oškodovanja podrejene družbe oziroma ki bi bili lahko nezakoniti in potencialno nični (poročstvo Alposu, korporacijski garanciji GBD Skupini in Viator&Vektorju, sporazum o poravnavi obveznosti

Stran / Page: 3

Doseg / Reach: 129000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 576 cm²

2 / 2

s Cimosom, sporazum med Merfinom in Merkurjem o nadomestitvi vrednosti, posli Merkurja ali Merfina s HTC Dva, s Savo, NFD ...). Posebej so opozorili na poslovne odnose z družbo HTC Dva (nanjo je Merkur prenesel svoje trgovske centre), sporna je prodaja trgovskega centra na Primskovem pri Kranju, s katero se je na račun Merkurja opomogel Merfin ipd. Škoda, ki jo je uprava domnevno naredila Merkurju s tovrstnimi mahinacijami, dosega menda 180 milijonov evrov. Kaže, da so kriminalisti svojo akcijo temeljili tudi na ugotovitvah dokončnega revizijskega poročila.

BOŽENA KRIZNIK

180 milijonov evrov

menda znaša škoda, ki jo je uprava naredila Merkurju z različnimi mahinacijami

Do osem let zapora

Za zlorabo položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti – če je povzročena velika premoženjska škoda – kazenski zakonik predvideva od enega do osmih let zapora. Zapor do osmih let in denarna kazen pa doletita storilca, ki mu dokažejo kaznivo dejanje pranja denarja (če gre za velike vrednosti).

Vodilni delavci, zbrani v Merfinu, so za odkup družbe pri bankah najeli skupaj za okoli 350 milijonov evrov posojil, za kar so zastavili (razen Kordeža) osebno premoženje in vsi skupaj tudi kupljene delnice Merkurja.

NAVSEZGODAJ PRED SEDEŽEM MERKURJA V NAKLEM FOTO LEON VIDIC